

Internkontroll, beskrivning och plan 2026

Kommunstyrelsen

Innehållsförteckning

1 Styrning och kontrollmiljö.....	3
2 Riskvärdering.....	5
3 Kontrollaktiviteter.....	8
3.1 Ändamålsenlig och effektiv verksamhet.....	9
4 Information och kommunikation.....	15
5 Beskrivning av utvärdering och uppföljning.....	16

1 Styrning och kontrollmiljö

Styrdokument

En effektiv och ändamålsenlig verksamhet

Kommunplan är Gävle kommuns främsta styrdokument och beslutas av kommunfullmäktige. Syftet med planen är att visa de politiska målsättningarna och fokusområden under de kommande åren.

Verksamhetsplaner, internkontrollplaner, systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) finns dokumenterade i verksamhetsstödet Stratsys.

Efterlevnad av intern och externa regelverk

På gavle.se finns kommunens författningssamling - alla föreskrifter, reglementen, arbetsordningar, förbundsordningar, bolagsordningar, taxor, riktlinjer och andra styrande dokument.

Styrande dokument som beslutats av kommunstyrelsen diarieförs i diariet och publiceras på Knutpunkten och kommunen på gavle.se.

Avdelningarna rutiner finns dokumenterade i Canea One och på SharePoint.

Intern kontroll: Dnr 22KS245 Riktlinje för intern styrning och kontroll för nämnder och bolag. Ett implementeringsarbete utifrån riktlinjen har påbörjats under 2025 och kommer att fortsätta i form av ett kommungemensam arbetsgrupp under 2026.

Tillförlitlig rapportering

Den finansiella rapporteringen för nämnden och hela Gävle kommun följer Kommunallagen, Lagen om Kommunal redovisning, Rådet för Kommunal Redovisning (RKR) samt Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) för att få en tillförlitlig redovisning.

Processer

Sektor Styrning och Stöds olika avdelningar behöver säkerställa och dokumentera sina processer på ett överskådligt och tillgängligt sätt för att på så sätt tydliggöra för medarbetare hur de olika processerna hänger ihop till olika "slutprodukter" eller tjänster.

Stödprocesser: Löneutbetalningsprocessen och Ekonomiprocesser är dokumenterad i CaneaOne.

Dokumentet nedan är indelat i flera rubriker där kapitel 2 behandlar alla identifierade risker som är redovisade på sektor nivå från organisationens verksamheter. Verksamheten har flera risker som i dagsläget i ordinarie processer och organisering.

I kapitel 3 så presenteras de risker (som togs fram som tjänstemannaförslag) och kontrollmoment som är viktiga att följa under året för Kommunstyrelsen. Syftet är att stärka och tydliggöra för organisationen och kommunstyrelsen kring behovet förändringsarbetet att minska riskmiljön eller stärka kontroll miljön. Urvalet av risker motsvarar även riskernas påverkan av verksamheten.

De risker som var upptagna i 2025 års Interkontrollplan och rapport samt de risker som redovisas under kapitel 2 (men finns ej med i kapitel 3) de har antingen minskat, förändrats genom organisering och processarbete eller så har bedömning av risk utfall förändrats.

Under 2026 kommer arbetet med arbetsmiljö basera sig på det kommunkoncernövergripande arbetet tllitsbaserat förhållningssätt. Arbetet tas omhand på alla nivåer i verksamheten via de förstärkningsåtgärder som sker via aktivt arbete från de filmer och arbetsplatsmaterial som finns framtaget.

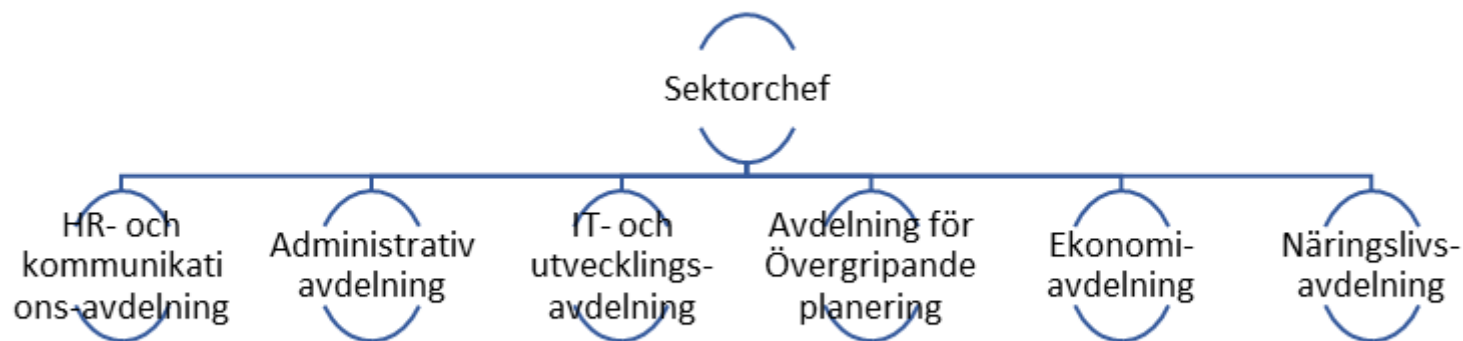
Systemstöd

Nämnden följer förvaltningens systemförvaltningsmodell. Nedan presenteras de största systemen och dess användningsområden.

Användningsområden	Systemnamn
Diarium. ärendehantering	Platina
Dokumnet-,process, ärendehantering, projektmodul	Canea One
Planering och uppföljning	Stratsys
Inköp och leverantörsfaktura	Procedo
Ekonomisystemet	Unit 4 ERP
Visualiseringssystem	Microsoft Power BI
Personalsystem	Personec P
Rehabilitering, tillbud	Stella, Novi, Adato
Utbildning, medarbetar/lönesamtal	Kompetensen
Ärendehantering	Effecte, Flexite
Systemdokumentation	DokIt
Portal för en intern servicetjänster	E-tjänster
Intern kommunikation	Knutpunkten
Lagringsyta	SharePoint
Personalplanering	TimeCare plan och pool
Rekryteringsverktyg	Visma Recruit
Debiteringsystem för IT och telefonitjänster	Tjänstekatalogen

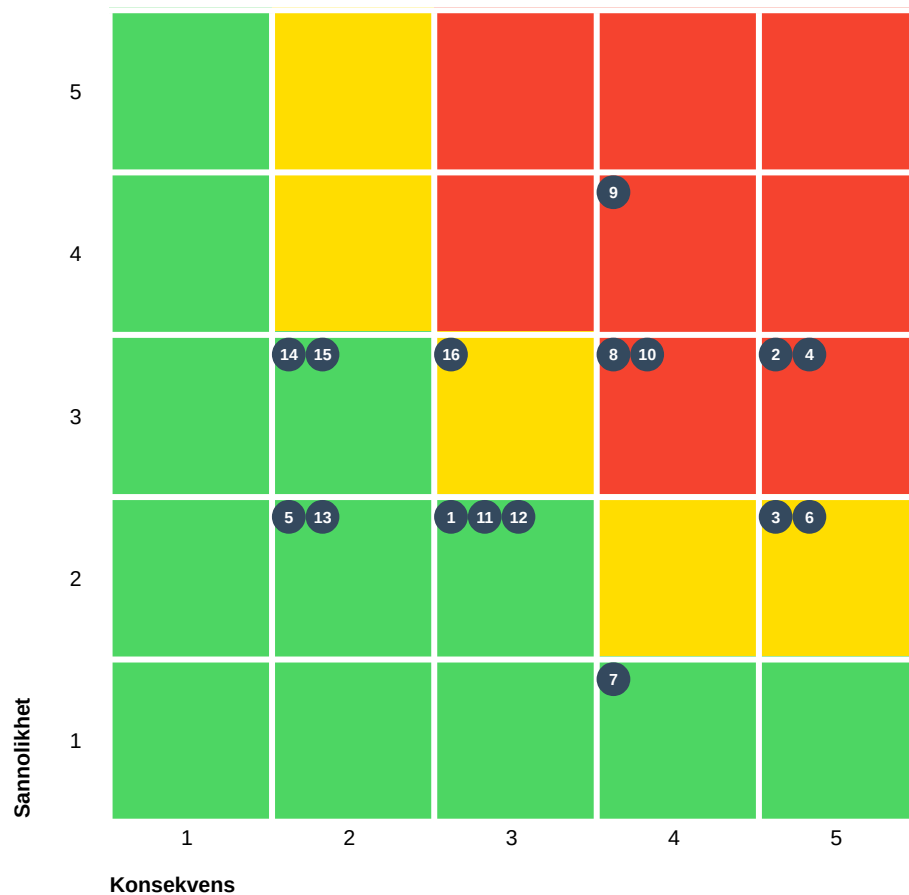
Organisation

Organisationen är uppbyggd enligt en hierarkisk metod med sektorchef och avdelningschefer som i sin tur har enhetschefer och i vissa fall gruppchefer under sig. Sektorchef och avdelningschefer träffas på regelbunden basis i en ledningsgrupp och på samma sätt träffas avdelningschefer och enhetschefer. Information och beslut flödar mellan befattningarna och de olika ledningsgrupperna.

2 Riskvärdering

Kritisk
Medium
Låg

	Sannolikhet	Konsekvens
5	Mycket stor	Mycket stor
4	Stor	Stor
3	Medelstor	Medelstor
2	Låg	Liten
1	Mycket låg	Försumbar

5 Kritisk 3 Medium 8 Låg Totalt: 16

Risk- eller Målsområde	Risker	Riskenr	Riskenivå
Ändamålsenlig och effektiv verksamhet	Risk att det saknas ändamålsenliga rutiner, kontroller och årshjul för pensionsadministration?	1	Låg
	Risk för säkerhetsincidenter i IT-miljön som leder till verksamhetsstörningar eller informationsförlust.	2	Kritisk
	Risk för driftstörningar i kritiska verksamhetssystemen som leder till verksamhetsstörningar	3	Medium
	Risk för tekniska driftstörningar i IT-miljön som leder till verksamhetsstörningar och informationsförlust	4	Kritisk
	Översyn över behörigheter ekonomisystemet	5	Låg
	Risk för driftstörningar i HR-systemen som leder till verksamhetsstörningar	6	Medium
	Risk att material i Kommunarkivet blir förstört vid händelse	7	Låg
	Risk att det försämrade omvärldsläget påverkar Gävle kommun	8	Kritisk
	Risk att den grova brottsligheten påverkar Gävle kommun	9	Kritisk
	Ränterisk - Osäkerheten kring framtida ränteutveckling kan öka kostnaden för koncernens skuldportfölj	10	Kritisk
	Finansieringsrisk - Risken att kommunkoncernen inte kan refinansiera sina lån eller ta upp ny finansiering vid behov alternativt att finansiering endast kan ske till ofördelaktiga villkor.	11	Låg
Efterlevnad av externa och interna regelverk	Risk för Ekonomisk brottslighet till föreningar och organisationer (Social hållbarhet)	12	Låg
	Risk att beslutad attestförteckning inte uppdateras och finns dokumenterad i ekonomi- och inköpssystem	13	Låg
	Risk att det saknas rätt underlag vid deltagande i kurser och övernattning som bilagor till fakturor från deltagare	14	Låg
	Risk att beslutsattestanter attesterar egna kostnader vilket inte är tillåtet	15	Låg

Risk- eller Målområde	Risker	Riskenr	Riskenivå
	Risk för köp utanför avtal, inköpssystem och rutinerna för registrering av utförd direkt upphandling.	16	Medium

Beskrivning av arbetet med riskvärdering

Processen med att hantera intern styrning och kontroll samt rutin för att genomföra verksamhetsplanering så har sektorn även arbetsprocess för arbetet med riskvärdering. Under arbetet med verksamhetsplaneringen för sektorn så har alla avdelningschefer till uppgift att se över sin verksamhet och göra en bedömning av risker bland annat utifrån omvärld, arbetsmoment och förändringar i verksamhet. Riskerna identifieras och värderas vid samma tillfälle.

Under 2026 kommer arbetsprocessen att ändras jämfört med tidigare år, då samtliga risker kommer att presenteras i sektorns ledningsgrupp för att stärka förankringen av och kring arbetet med riskhanteringen. Samtliga avdelningars ledningsgrupper samt sektorns ledningsgrupp kommer att utbildas i det nya arbetssättet samt tillvägagångssätt vid framtagande av risker inom den egna verksamheten. Alla risker som tas fram kommer att prioriteras i sektorns ledningsgrupp innan ett tjänstemannaförslag presenteras i Kommunstyrelsen som beslutar om kommande Intern kontrollplan med tillhörande risker vilka ska kompletteras med kontrollmoment. Varje delår och helår presenteras status på dessa till Kommunstyrelsen.

Arbetsmiljöarbetet fångas upp genom Systematisk arbetsmiljö (SAM) Årlig uppföljning och dialoger via tillitsbaserat förhållningssätt och pulsmätningar inom verksamheten.

3 Kontrollaktiviteter

Identifiera och utforma kontrollaktiviteter

I enlighet med den budgetprocess som genomförs inom sektor så är intern styrning och kontroll en del av den på samma sätt som verksamhetsplanering och finansiell planering. Det innebär att samtliga chefer har till uppgift att se över sina processer utifrån riskdefinitionerna som finns beskrivna i systemstödet Stratsys och då även tänka till på de kontrollmoment och aktiviteter som finns till tillförande framtagen risk. En intern utbildning av samtliga avdelningars ledningsgrupper genomförs för att öka förståelsen i arbetet.

Under det kommande verksamhetsåret så fortsätter arbetet med att se över gemensamma risker vid övergripande processer mellan de olika sektorerna inom primärkommunen.

I följande avsnitt så presenteras de risker (som togs fram som tjänstemannaförslag) och kontrollmoment som är viktiga att följa under året.

Attest - Under 2025 har det införts obligatorisk utbildning för alla personer med attesträtt. Nya attestanter behöver bifoga certifikat från genomgången utbildning för att bli upplagda i ekonomisystemet. I personalsystemet har man infört tvåstegsattest. HR service genomför registervård i Personec P på alla sektorer för att stämma av så att rätt attestant beviljar de avvikelser som rör enskilda medarbetare (ex. frånvaro, studier osv). Under 2026 kommer ett internkontrollarbete att genomföras på övriga system som genererar ekonomiska transaktioner.

Identifiera och utforma generella IT-kontroller

Styrningen av den förvaltningsgemensamma IT-miljön sker från IT- utvecklingsavdelningen och arbetet genomförs på samma sätt som beskrivet kring identifikation och utformning av kontrollaktivitet.

3.1 Ändamålsenlig och effektiv verksamhet

Risker	Beskrivning	Riskenivå	Kontrollmoment	Beskrivning	Ansvarig:	Periodicitet
Risk att det saknas ändamålsenliga rutiner, kontroller och årshjul för pensionsadministration ?	Processen för att hantera pensionsadministration är omfattande och kräver god kompetens. Pensioner utgör en stor och kostnadspost för kommunen. 7 %	Låg	Upprätta rutiner för hela pensionsprocessen	Processkartläggning är utförd och att upprätta rutinbeskrivningar för hela processen pågår.	Helena Bergström, Liliana Sultana	Tertial
	Riskanalys genomförd Q4 2024 med deltagare från HR service och Ekonomi service. Antal identifierade risker 26 st. varvar 12 st. med risk värde > 12. Aktiviteter för att åtgärda riskerna är fastställda och ansvariga utsedda.		Komplettering befintliga rutiner	Komplettering av befintliga rutiner till att även innefatta deadlines och utförandebeskrivningar över det arbete som utförs kopplat till processen för kontroll, test och betalning kommer att genomföras Q1 2026.	Helena Bergström	Halvår
			Komplettera kontrollmoment i pensionsprocessen	Att komplettera det årshjul som finns upprättat inom kommunens redovisningsenhet till att	Helena Bergström, Liliana Sultana	Tertial

Risker	Beskrivning	Riskenivå	Kontrollmoment	Beskrivning	Ansvarig:	Periodicitet
				även omfatta information om de avstämningar och kontroller samt det administrativa arbetet som utförs inom kommunen kopplat till pensionsskuld och ansvarsförbindelse. Ett arbete pågår med att slå ihop årshjulen som innehåller aktiviteter samt deadlines för pensionsadministration och redovisning. Komplettering av avstämningar och kontroller samt det administrativa arbetet som utförs inom redovisningsområdet kopplat till pensionsskuld och ansvarsförbindelsearbete t kommer att genomföras.		
			Uppföljning riskanalys	Riskanalys genomförd höst 2024, uppföljning av aktiviteter ska utföras under 2026.	Helena Bergström, Liliana Sultana	Halvår

Risker	Beskrivning	Riskenivå	Kontrollmoment	Beskrivning	Ansvarig:	Periodicitet
■	Risk för säkerhetsincidenter i IT-miljön som leder till verksamhetsstörningar eller informationsförlust.	Risken för informationsförlust och driftstörningar ökar på grund av ökat IT-beroende och ökad aktivitet av störande verksamhet (ex Phising, Ransomware och intrång)	Kritisk	Revidera pensionspolicy	Fredrik Bohlin	År
				Rutinmässiga tester	Att införa rutinmässiga tester av pensionsgrundande lön enligt lönesystemet jämfört med fakturaspecifikation gällande årsfakturan från KPA.	Helena Bergström Halvår
				Uppföljning av planerade åtgärder för bibehållen/höjd säkerhet	I den löpande planeringen för verksamheten finns planerade insatser i syfte att stärka IT-säkerheten vilka behöver följas upp.	Anders Olsson Tertial
				Omvärldsbevaka och följa pågående försök till intrång och störningar	En viktig del i arbetet är att löpande hålla sig uppdaterad om befintlig och nya hot genom aktiv omvärldsbevakning. Olika typer av försök görs och hanteras och analyseras löpande	Anders Olsson Tertial
				Värdera behovet av ytterligare Insatser	Beroende på hotnivå och förändrade mönster kan risknivån öka och ytterligare insatser för höjd säkerhet behöva genomföras. Vi följer utvecklingen och	Anders Olsson Tertial

Risker	Beskrivning	Riskenivå	Kontrollmoment	Beskrivning	Ansvarig:	Periodicitet
				värderar löpande behovet		
Risk för driftstörningar i kritiska verksamhetssystemen som leder till verksamhetsstörningar	Risken för driftstörningar ökar i samhället i stort. Systemen som är ett stöd för verksamheterna att utföra sitt kärnuppdrag effektivt. Driftstörningar skulle eventuellt kunna påverka det dagliga arbetet.	Medium	Uppföljning av teknisk miljö	Uppföljning av tekniska miljön så att den livscykelhanteras och att identifiera kritiska punkter som kan orsaka stora störningar	Anders Olsson	Tertial
			Kravställning vid upphandling	Våra systemlösningar är beroende av vår tekniska infrastruktur men också externa leverantörers i de fall vi nyttjar molntjänster och intern drift. Det är således viktigt att vi ställer rätt tekniska krav i samband med upphandling och följer upp leverantörers kravuppfyllnad över avtalstiden.	Anders Olsson	Tertial
			Utvärdera behov av ytterligare insatser	När möjliga sårbarheter identifieras dokumentera och ta ställning till behov av åtgärder.	Anders Olsson	Tertial
Risk att den grova brottsligheten påverkar Gävle kommun	Grov brottslighet som påverkar kommunen, det kan dels röra sig om våldsdåd inom kommunens verksamheter men det	Kritisk	Lägesbildsdelning	Det pågående arbetet med lägesbildsdelning ska fortsätta och utvecklas. Lägesbilden delas skriftligen varannan vecka och	Andreas Lindahl	Tertial

Risker	Beskrivning	Riskenivå	Kontrollmoment	Beskrivning	Ansvarig:	Periodicitet
	kan också ske på allmän plats. Den grova brottsligheten är inte avgränsad till våldsbrott utan det kan också röra sig om kraftiga cyberangrepp och ekonomisk brottslighet som drabbar kommunen.			varannan vecka genomförs samverkansmöte inom kommunkoncernen tillsammans med Polismyndigheten och Addici (kommunens leverantör av säkerhets- och bevakningstjänster). utfallet av lägesbilden används sedan för att dels styra operativa åtgärder och dels för att tidigt kunna förebygga eller reducera identifierade risker		
			Återkommande samverkan med Polismyndigheten	Gävle kommun ska genom Enheten för säkerhet och beredskap fortsätta den upparbetade samverkan som finns mellan kommunen och Polismyndigheten (genom främst kommunpoliserna) syftandes till att möjliggöra informationsdelning och att tidigt kunna genomföra insatser gemensamt där synnergieffekter kan	Andreas Lindahl	Tertial

Risker	Beskrivning	Riskenivå	Kontrollmoment	Beskrivning	Ansvarig:	Periodicitet
				uppnås.		
			Fortsatt arbete med säkerhetshöjande åtgärder i kommunorganisationen	Verksamheternas säkerhetsarbete och säkerhetskultur kan stärkas. Detta görs bland annat genom att Enheten för säkerhet och beredskap tillhandahåller utbildningar kring pågående dödligt våld (PDV), hot- och våld, trygghetsronder och annat. Enheten erbjuder råd och stöd till verksamheterna i deras arbete.	Andreas Lindahl	Tertial
	Finansieringsrisk - Risken att kommunkoncernen inte kan refinansiera sina lån eller ta upp ny finansiering vid behov alternativt att finansiering endast kan ske till ofördelaktiga villkor.	Konsekvensbeskrivning Påverkar koncernens resultat negativt. Risken att inte få tag på pengar.	Låg	Existerande kontrollaktiviteter vid nyupplåning	Finansieringsrisk inom Gävle kommunkoncern är centraliserad och hanteras av internbanken. Finansrådet beslutar om upplåningsbehov och räntexponering utifrån ett koncernperspektiv. Samtliga bolag utom GSAB beslutar inte längre om sin egen skuldportfölj. Bolagen tecknar årligen	Maria Wallin Tertial

Risker	Beskrivning	Riskenivå	Kontrollmoment	Beskrivning	Ansvarig:	Periodicitet
				avtal med kommunen om de administrativa villkoren och storleken på nyttjande av krediterna. Gävle kommuns medlemskap i Kommuninvest säkerställer kommunkoncernens kapitalbehov.		

4 Information och kommunikation

Använda relevant information

Det åligger inom varje chefs ansvar att informera om styrning och ledning av verksamheten, information ges på arbetsplatsträffar, enhets möten som genomförs kontinuerligt samt till medarbetare utifrån medarbetarens respektive uppdrag. Information om hur verksamheten styrs och leds ges även vid introduktion av nya medarbetare.

De medarbetare som har strategiskt ansvar har en del kring omvärldsspaning som en del i sitt arbete, annars så finns det beskrivet i Medarbetarpolicyn kring hur chefer och medarbetare ska tillförska sig och kommunicera information.

Ansvariga chefer och jurister bevakar förändringar i lagstiftning, föreskrifter och praxis.

Struktur och rutiner för intern kommunikation

Intranätet, Knutpunkten, är i dagsläget huvudkanal för bred intern information, i övrigt används arbetsplatsträffar, enhets möten och andra informationsmöte för spridning av information.

Sekretessärenden hanteras enligt gällande lagstiftning. Samtliga medarbetare och nämndledamöter har undertecknat en sekretessförbindelse vid anställning respektive påbörjan av nämnduppdrag.

Information som är väsentlig kommuniceras av sektorns ledning. I chefsansvaret säkerställs sen att informationen når ut till alla medarbetare, genom arbetsplatsträffar, skriftlig information och andra fysiska eller digitala möten.

Struktur och rutiner för extern kommunikation

Extern kommunikation sker genom direktutskick av brev, mejlkorrespondens, fysiska och digitala möten samt genom media och sociala medier.

Gavle.se används som kommunikationsplattform inom vissa områden, såsom pressmeddelanden, viktiga händelser, offentliggörande av styrdokument och innehåll i nämndmöten.

5 Beskrivning av utvärdering och uppföljning

Genomför löpande och separata utvärderingar

Uppföljning sker i slutet av året med redovisning i nämnd. Varje delår så följer nämnden upp sina utvalda risker och kontrollmoment via rapporter som diarieförs till närliggande möten i Kommunstyrelsen. Oftast sker det i samband med Verksamhetsrapporten för delåret.

Identifiera och kommunicera brister

Är den arbetsuppgift för samtliga medarbetare och sker således löpande inom verksamheten och tjänstemannaorganisationen.